

Łódź 22. 08. 2023r.

dr hab. Robert Jundo
Wydział Sztuk Pięknych
Instytut Grafiki Artystycznej
Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego
ul. Wojska Polskiego 121, 92-726 Łódź
adres e-mail jundo@wp.pl
tel. 509539612

RECENZJA

Recenzja pracy habilitacyjnej, dorobku artystycznego oraz działalności artystycznej dra Mariusza Gorzelaka – sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę ds. Stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

PODSTAWOWE DANE

Informacje o stopniach naukowych, tytułach pracy doktorskiej i magisterskiej oraz przebiegu kariery akademickiej Mariusza Gorzelaka pokazują jego silne zaangażowanie w dziedzinie sztuk plastycznych. Poniżej przedstawiam podsumowanie tych ważnych etapów jego drogi akademickiej:

1. **Stopień Doktora Sztuk Plastycznych, 2013:** Mariusz Gorzelak uzyskał na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu. Temat jego pracy doktorskiej to "Idea-Proces-Studium przypadku w technikach wkleśło i wypukłodrukowych". Jego promotorem był prof. Anna Janusz-Strzyż.
2. **Stopień Magistra Sztuki, 2005:** Pan Gorzelak uzyskał dyplom magistra sztuki na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu. Tytuł jego pracy magisterskiej to "Złudzenia", a promotorem był prof. Andrzej Basaj.
3. **Kariera na Akademii Sztuk Pięknych:** Mariusz Gorzelak kontynuował swoją karierę na macierzystej uczelni. Od 2003 roku zaczynał jako laborant na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów, następnie pracował jako asystent (2009-2014), a obecnie pełni funkcję adiunkta (od 2014 roku). To świadczy o jego stałym zaangażowaniu w działalność naukową i dydaktyczną uczelni.

Podsumowując, droga edukacyjna i zawodowa Pana Mariusza Gorzelaka jest pełna osiągnięć i zaangażowania w dziedzinie sztuk plastycznych. Jego stopnie naukowe, praca doktorska

i magisterska oraz rozwijająca się kariera na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu stanowią podstawę jego głębokiego związku z nauką, twórczością artystyczną i edukacją.

OCENA AUTOREFERATU I WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA - DZIEŁA HABILITACYJNEGO

Pan Mariusz Gorzelak to artysta, który wykorzystując pełen zakres technik druku grafiki warsztatowej, łączy je w swojej twórczości i eksperymentuje. Doświadczenie z Pracownią Druku Wklęsłego i Wypukłego były dla niego kluczowe, umożliwiając rozwijanie umiejętności w druku wklęsłym i wypukłym. To nie było wybór tylko jednej drogi, ale raczej poszukiwanie metody połączenia obu technik, co wpłynęło na charakter jego twórczości. Doktor Mariusz Gorzelak eksperymentując z różnymi technikami druku wklęsłego i wypukłego, a także łącząc drzeworyt i gipsoryt w nowatorski sposób, tworzy wyjątkowe efekty i doznania artystyczne. Łączy prace w różne cykle graficzne o rozmaitych tematach, od "Cudownej pustki", przez "Sen Girony" po "Kamienie Girony". To potwierdza jego zdolność do wyrażania się na wielotorowych płaszczyznach tematycznych. Tożsamość twórcza Habilitanta jest kształtowana poprzez obserwację zwykłego człowieka i jego codzienne życie. To powód dla którego jego twórczość ukazuje bogactwo ludzkich doświadczeń i emocji, sięgając zarówno niezgłębionych tematów filozoficznych, jak i prostych chwil życia doczesnego.

Twórczość dra Mariusza Gorzelaka, jest pełna bezpośrednich i pośrednich odniesień oraz skojarzeń artystycznych. Jednym z istotnych źródeł kształtujących jego twórczość, są jego mistrzowie i autorytety. Pomimo, że niektóre z tych postaci już odeszły z życia, to jednak są one nadal obecne w jego sposobie patrzenia na świat i sztukę. Autor z nostalgią przywraca w pamięci osobę profesora Andrzeja Basaja, profesora Romana Kowalika czy profesor Annę Janusz-Strzyż - z którą ma okazję współpracować obecnie przy prowadzeniu zajęć w Pracowni Książki Artystycznej. Posiadanie mistrzów i autorytetów, jak twierdzi, jest nie tylko kwestią nauki, lecz także cennym elementem tworzenia własnej artystycznej tożsamości.

Od samego początku swojej drogi artystycznej Habilitant prowadzi teoretyczne rozważania na temat istoty grafiki, sposobu przekazu i filozofii dzieła. Te refleksje towarzyszą mu dzięki inspiracji, którą czerpie od nauczycieli i mistrzów. Jego podejście do sztuki nigdy nie było ograniczone do jednej konkretnej formy czy stylu. W wyniku tego podejścia w jego twórczości pojawiają się prace abstrakcyjne i figuratywne, ekspresyjne i zrównoważone, w odcieniach czerni i bieli oraz pełnej palety kolorów.

W procesie tworzenia grafik Pan Mariusz Gorzelak korzysta z klasycznych technik, takich jak akwaforta, akwatinta, sucha igła, linoryt, ale również z eksperymentalnych i autorskich, jak pseudofotoakwatinta, kontrakwaforta, przetrawiony odprysk czy miękki werniks. Tworząc swoje prace, łączy różne techniki i matryce, komponując je w jednolitą całość. Proces druku opiera się na różnorodności układu warstw, zmianie koloru i orientacji matryc. W tych grafikach można dostrzec, że Artysta czerpie inspirację z potencjału przypadku i błędu, a także z doskonale opanowanego warsztatu graficznego. Interesują go zarówno grafiki dawnych mistrzów, jak i osiągnięcia współczesnych grafików.

Cykl graficzny "Cudowna pustka" jest rozwinięciem treści poruszonych w jego doktoracie. Był to naturalny rozwój twórczości, ale także odpowiedź na potrzebę poszerzenia swojego warsztatu artystycznego. Wpływ na ten cykl miały również zmiany w życiu artysty, takie jak małżeństwo i później bycie szczęśliwym ojcem. Te zmiany w życiu osobistym sprawiły, że emocje stały się bardziej bliskie jego twórczości.

W cyklu "Cudowna pustka", Habilitant znajduje inspirację w samej istocie pustki - miejscu, gdzie nie ma już nic, a jednocześnie wszystko było i wciąż jest nowe. To miejsce jest pełne odbić w szybach, surrealistycznych kształtów, dziwnych połączeń, geometrycznych podziałów oraz dźwięków i szumów. Przez te odbicia w szybach przepływają ludzie, zmieniają kształt, nabierają kolorów i tracą je, a wraz z nimi wypełnia się pustka, czyniąc ją czymś niezwykłym i inspirującym. W cyklu "Sen Girony", Pan Mariusz Gorzelak podejmuje zadanie zgłębienia ludzkiej egzystencji. Poprzez tworzenie tych grafik artysta poddaje analizie subiektywne stany psychiczne, myśli i przemyślenia, gdzie obserwacja zewnętrznego uniwersum prowadzi do wnętrza jednostki.

Poprzez użycie technik wklęsłodrukowych artysta konstruuje strukturę poziomów, która przypomina warstwy złożoności ludzkiej istoty. Dr Mariusz Gorzelak w swoich pracach podkreśla, że człowiek to nie tylko to, co widać na powierzchni, ale także to, co ukryte, co wyłania się w chwilach intymnych refleksji. To wymaga subtelnej wrażliwości artysty, gotowości sięgnięcia głębiej, aby uchwycić esencję ludzkiej egzystencji i ukazać ją w formie graficznej.

Habilitant, jako artysta wrażliwy na historię i pamięć, która wpływa na nasze postrzeganie świata, wykorzystuje fotografie archiwalne z pierwszej połowy XX wieku jako punkt odniesienia się do ludzkiej przeszłości i tożsamości. Dostępność fotografii jest ogromna, dlatego wybór konkretnych obrazów wśród takiej ilości nie jest przypadkowy. Artysta, opiera się na intuicji i swoim wewnętrznym odczuciu, wybiera te zdjęcia, które korespondują z jego własnymi przemyśleniami i twórczością. Jego podejście do fotografii, której elementy są uszkodzone lub zawierają błędy, jest kolejnym dowodem na to, że artysta potrafi zobaczyć piękno i wartość w miejscach, gdzie inni mogą widzieć jedynie niedoskonałość. Włączanie fragmentów uszkodzonych zdjęć jako cytatów i przenoszenie ich na płytę w celu dalszej obróbki graficznej jest nie tylko technicznie interesującym podejściem, ale także aktem twórczym. Przebywając na rezydencji w Art Print Residence w Barcelonie, artysta miał okazję nie tylko pracować nad projektem, ale również zanurzyć się w atmosferze i duchu miejsca.

Proces tworzenia cykli "Sen Girony" i "Kamienie Girony" ukazuje, że dla Pana Mariusza Gorzelaka praca nad projektem jest wieloetapowym procesem, w którym każdy etap ma swoje znaczenie i wpływa na ostateczny efekt. Pierwszy etap polegał na wyszukiwaniu inspirujących zdjęć, które stanowiły bazę do dalszej pracy. Różnorodność źródeł i ich treści, od postaci ludzkich po fragmenty architektury, pozwoliła na kreowanie zróżnicowanych kompozycji i narracji. Szkicowanie koncepcji był kluczowym elementem, gdzie artysta wykorzystywał zarówno tradycyjne narzędzia, jak ołówek czy cienkopis, jak i nowoczesne aplikacje graficzne. W procesie druku zastosował zaawansowane techniki, takie jak wielokrotne odbijanie matryc, a także kombinację druku wklęsłego i wypukłego. Początkowo skupiał się na jasności i wyrazności obrazu, ale później zdecydował się eksperymentować z efektem zanikania, co przypominało proces zanikania pamięci.

Cykle graficzne "Cudowna pustka", "Kamienie Girony" i "Sen Girony", mimo że różnią się od siebie formalnie i tematycznie, można dostrzec pewne wspólne elementy, które odzwierciedlają jego artystyczną dojrzałość, a także dążenie do eksperymentowania i poszukiwania nowych form wyrazu. Prace te cechuje rzetelność graficzna, co oznacza, że artysta poświęca szczególną uwagę technicznemu aspektowi swoich prac. To widać w starannym doborze technik druku, dbałości o detale i skomplikowane struktury kompozycyjne. Jednocześnie, jego eksperymenty z różnymi technikami i sposobami pracy tworzą interesujący efekt wizualny.

Podsumowując, te cykle graficzne są świadectwem zarówno artystycznej dojrzałości, jak i ciągłej fascynacji i pasji do grafiki jako formy wyrazu. Prace te ukazują, że dr Mariusz Gorzelak nie tylko doskonalił swoje umiejętności, ale także wciąż poszukuje inspiracji i tworzy coś nowego, co nadal pozostaje zgodne z jego głębokim zrozumieniem graficznej formy i treści.

DYDAKTYKA

Rozpoczynając swoją pracę dydaktyczną w 2003 roku, jeszcze jako student trzeciego roku, Pan Mariusz Gorzelak został zatrudniony na macierzystej uczelni. Jego pierwsze doświadczenia w nauczaniu zaczęły się jako laborant w Pracowni Druku Wklęsłego i Wypukłego, która była kierowana przez profesora Andrzeja Basaja. W 2009 roku awansował na stanowisko asystenta, kontynuując pracę w tej samej pracowni. Po przejściu profesora Basaja na emeryturę, Pan Gorzelak kontynuował swoją karierę na uczelni, pracując jako asystent pod kierunkiem profesor Anny Janusz-Strzyż. To stanowisko zajmował od 2009 roku do 2014 roku, kiedy to awansował na funkcję adiunkta. W 2017 roku Pracownia, w której pracował, zmieniła nazwę na Pracownię Książki Artystycznej, a kierownictwo nad nią wciąż pełniła profesor Anna Janusz-Strzyż. Wspólnie z profesorem Janusz-Strzyż dr Mariusz Gorzelak pracował nad programem nauczania, który opierał się na klasycznych technikach druku wklęsłego i wypukłego. W miarę upływu lat, program ten był rozwijany o nowe aspekty, eksperymenty oraz wykorzystywanie innych mediów. W szczególności skupiano się na połączeniu tradycyjnych technik z nowoczesnymi rozwiązaniami warsztatowymi, a także na eksperymentowaniu związanym z książką artystyczną. Habilitant miał również możliwość aktywnego uczestniczenia w realizacji prac dyplomowych studentów, gdzie asystował i wspierał profesora Annę Janusz-Strzyż. Ta praca nie tylko umożliwiła mu pogłębienie swoich umiejętności dydaktycznych, ale także przyczyniła się do dalszego rozwijania jego zainteresowania książką artystyczną i technikami graficznymi. W sumie, praca dydaktyczna i naukowa Mariusza Gorzelaka na uczelni odzwierciedla jego pasję do grafiki i zaangażowanie w edukację artystyczną, a także zdolność do adaptacji i rozwijania programów nauczania, aby uwzględnić zarówno tradycyjne techniki, jak i nowe trendy i rozwiązania w dziedzinie sztuki graficznej.

Po uzyskaniu tytułu doktora sztuki, Pan Mariusz Gorzelak angażował się również w pracę dyplomową studentów, pełniąc rolę promotora, recenzenta i wspierając rozwijających się artystów. Oto lista jego osiągnięć w tej dziedzinie:

1. Funkcja promotora 5 prac dyplomowych na poziomie magisterskim na kierunku grafika.
2. Promotor 1 pracy dyplomowej na poziomie magisterskim w ramach studiów MFA (Master of Fine Arts).
3. Promotor 2 prac dyplomowych na poziomie licencjackim na kierunku mediacja sztuki.
4. Promotor 4 prac dyplomowych na kierunku studia podyplomowe Dyscypliny Plastyczne w Architekturze.

Ponadto, Mariusz Gorzelak pełnił rolę recenzenta dla 19 prac pisemnych magisterskich. Spośród tych prac, 3 były napisane w języku angielskim i dotyczyły studiów MFA. Jego zaangażowanie jako promotora i recenzenta w procesie dyplomowym jest ważnym wkładem w edukację artystyczną młodych talentów, pomagając im w rozwijaniu umiejętności, kształtowaniu własnego stylu i realizacji ich artystycznych wizji.

Dr Mariusz Gorzelak aktywnie uczestniczył w różnych działaniach i wydarzeniach popularyzatorskich, które miały na celu szerzenie wiedzy na temat sztuki i grafiki oraz angażowanie społeczności w proces twórczy. Przykłady takich wydarzeń to "Noc Muzeów" i "Dni Otwarte".

Prowadzenie zajęć w ramach Akademii Młodego Odkrywcy, współorganizowanej przez Akademię Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, stanowiło fascynującą przygodę dla Pana Mariusza Gorzelaka. Praca z grupą dzieci na pewno była wyjątkowym doświadczeniem, dającym możliwość wprowadzenia młodych umysłów w świat grafiki artystycznej. Młodzi uczestnicy mieli okazję poznać różne aspekty i techniki grafiki artystycznej, co może pomóc im w zrozumieniu, jak działa sztuka i jak można wyrażać się za jej pomocą. Praca Habilitanta z dziećmi na takich zajęciach wymaga elastyczności, kreatywności i umiejętności dostosowywania się do różnych poziomów zrozumienia i umiejętności.

Warto wspomnieć o współpracy z artystami z różnych dziedzin sztuki, instytucjami oraz publicznością, że to dla Pana Mariusza Gorzelaka działanie o dużej wartości inspirującej, kreatywnej i satysfakcjonującej. Jednym z przykładów tej współpracy jest rola koordynatora artystycznego w Festiwalu Młode(j) Sztuki. To wydarzenie, finansowane przez Urząd Miasta w Bełchatowie oraz Starostwo Powiatowe w Bełchatowie, stanowi doskonałą okazję do promowania i eksponowania młodych talentów artystycznych. Przez organizowanie takiego festiwalu Pan Mariusz Gorzelak może przyczynić się do rozwoju środowiska artystycznego, zapewniając młodym twórcom platformę do prezentacji ich prac i pomysłów.

Projekt "Printcard Wrocław" to międzynarodowa inicjatywa artystyczna, która została utworzona w 2015 roku i jest koordynowana przez Pana Mariusza Gorzelaka. Celem projektu jest zaproszenie studentów i doktorantów z Pracowni Książki Artystycznej do wspólnego działania i eksplorowania dziedziny sztuki druku oraz grafiki.

W roku akademickim 2015/2016 Pan Mariusz Gorzelak nawiązał współpracę z Fundacją Open Mind KIDS DESIGN SPACE, podczas której prowadził cykl interdyscyplinarnych spotkań i warsztatów skierowanych do dzieci w wieku od 7 do 14 lat. Należy również zaznaczyć, że to wyjątkowe doświadczenie przyczyniło się do zaszczepienia w młodych umysłach zainteresowania sztuką, kulturą oraz kreatywnością. Dzięki współfinansowaniu projektu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, można zrozumieć, że taka inicjatywa była ważnym elementem propagowania edukacji artystycznej i kulturalnej wśród dzieci.

W roku 2017 dr Mariusz Gorzelak przejął rolę opiekuna artystycznego podczas Festiwalu Sztuki "Jabłka Bełchatów 2017". To ważne wydarzenie zostało zorganizowane przez Urząd Miasta w Bełchatowie, a także miało wsparcie od Rektora Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Jako opiekun artystyczny, miał kluczową rolę w nadzorowaniu i koordynowaniu działań artystycznych w ramach festiwalu.

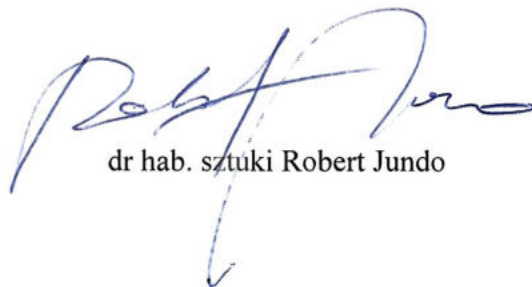
W 2022 roku Habilitant nawiązał współpracę z Narodowym Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu. W ramach tego partnerstwa wziął udział w ogólnopolskim projekcie o nazwie "Śpiewająca Polska 2006-2021". W ramach tego projektu stworzył zestaw 50 grafik wykonanych w technice akwaforty/akwatinty, noszący tytuł "Muzykanci".

KONKLUZJA

Mając wgląd w twórczość dra Mariusza Gorzelaka oraz analizując jego rozprawę habilitacyjną pt. „Idea - Proces- Studium Przypadku: Cudowna pustka, Sen Girony”, oraz inne osiągnięcia, nie mogę nie dostrzec wyjątkowej spójności oraz głębokiego zaangażowania w obszar sztuki graficznej. Jego bogaty dorobek artystyczny wyróżnia się nieustannym poszukiwaniem nowych wyzwań i rozwiązań warsztatowych. Prace takie jak cykle graficzne „Cudowna pustka”, „Sen Girony” i „Kamienie Girony” nie tylko prezentują umiejętności techniczne, ale także oddają głęboką treść i symbolikę.

Pan dr Mariusz Gorzelak nie boi się eksperymentować, a jego podejście do sztuki ewoluuje wraz z każdym kolejnym projektem. Jego zaangażowanie w edukację i projekty takie jak współpraca z Fundacją Open Mind KIDS DESIGN SPACE podkreśla jego zdolność do przekazywania wiedzy i inspiracji innym. To wyraźnie wskazuje na pasję oraz zdolności pedagogiczne.

Zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki, dr Mariusz Gorzelak spełnia wszystkie kryteria stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki. Jego wkład w dziedzinę sztuki plastycznej i konserwacji dzieł sztuki jest znaczący, co w pełni potwierdzam i popieram.

dr hab. sztuki Robert Jundo